

Den israelisk-palestinska våldscykeln

De uppblussande våldsamheterna i Israel och Gaza kan tyckas följa ett sorgligt välkänt mönster: raketangrepp mot israeliska städer från Gaza, israeliska motangrepp för att återupprätta den avskräckande effekten och efter en tids våldsamheter vapenvila och återgång till situationen som rådde före våldsutbrottet.

Den senaste sammandrabbningen är den femte under 2000-talet. ”Vi har sett krig mellan Israel och Hamas förut och vi vet hur de går till”, skriver det tidigare amerikanska sändebudet Martin Indyk i tidskriften *Foreign Affairs*. De slutar med att ”båda sidor begraver sina döda, rensar upp i förödelsen och återgår till business as usual medan Israels försvar och Hamas al-Qassam-brigader förbereder sig för nästa omgång.” Att det blir en återgång till status quo även denna gång tvivlar Indyk inte på.

Samtidigt förändras förutsättningarna. Denna gång skedde en snabb eskalation som vederlägger bilden av raketerna från Gaza som ”primitiva” och ”hemmagjorda”. Raketerna kan nå både Tel Aviv och Jerusalem. ”Israel överrumplades av Hamas utökade förmåga att avfyra så många raketer på samma gång och mot så avlägsna mål”, skriver tankesmedjan International Crisis Group i en kommentar. Enligt det israeliska försvaret avfyrades över 3 000 raketer från Gaza under den första veckan.

Något som avviker från tidigare erfarenheter är också utbrottet av våldsamheter mellan arabiska och judiska israeliska medborgare. Den arabiska befolkning som oftast uppmärksammas i omvärlden är invånarna på Västbanken och i Gaza, de tänkta medborgarna i den kommande palestinska stat som försöken till konfliktlösning bygger på. Men även i Israel finns det en arabisk befolkning, med israeliskt medborgarskap.

Enligt Israels statistikmyndighet bestod Israels befolkning vid utgången av 2019 av 9,1 miljoner invånare, varav 1,9 miljoner araber. Det är också en grupp som växer snabbt. 2019 fanns det 68 procent fler arabiska invånare i Israel än vad det gjorde 20 år tidigare. Ökningen bland judiska invånare var under samma period 39 procent. Med växande siffror finns också förutsättningar för växande politiskt inflytande. Under de ständiga turerna omkring regeringsbildning i Israel har nämnts som ett tänkbart alternativ att premiärminister Benjamin Netanyahu skulle söka stöd från det arabiska partiet Ra’am.

I stället har det uppstått våldsscener mellan arabiska och judiska medborgare av ett slag som inte har skådats tidigare. Israels president Reuven Rivlin har gått så långt som att varna för inbördeskrig. ”Våldsexplosionen tycktes komma från ingenstans men har djupa rötter”, skriver kommentatorn Seth Frantzman i *Jerusalem Post*. ”Det utbredda våldet avslöjar ett samhälle som är djupt delat – och som kommer att fortsätta vara på helspänn.”

Även om en vapenvila leder till något som liknar situationen före våldsutbrottet, finns här alltså faktorer som gör att framtida och ännu värre utbrott är att befara. ”Som detta senaste utbrott visar är hanterandet av den israelisk-palestinska konflikten som att cykla”, som Martin Indyk uttrycker det. ”Slutar man trampa, så ramlar man av.”

Daniel Braw

Fristående utrikesdebattör och fil.dr i historia. Pol. sek. för KD Region Kalmar län.